

Köksän open päreet eivät pala pohjaan

LIISA HAATAJA

Pyhäjoen yläaste sai tänä syksynä uuden kotitalouden opettajan, **Heli Määtän**. Hän kävi kesällä työhaastattelussa ja sai paikan ensi syksyyn asti. Heli on kotoisin Kuhmosta, jossa hän on viettänyt suuren osan elämästään maalla, nelilapsisen perheen ainoana tyttärenä. Tällä hetkellä hän asuu Oulussa. Matkat Pyhäjoelle sujuvat kimpakyydeillä. Ennen Pyhäjoen yläastetta Heli työskenteli Oulussa monessakin koulussa opettajana, mutta nyt Pyhäjoella ensimmäistä kertaa myös luokanvalvojana.

Heli Määtä lähti kotitalousalalle, koska hänestä on aina ollut mukavaa laittaa ruokaa ja kotityöt ovat luonnistuneet. Hän on opiskellut Rovaniemellä Kotitalousopistolla ja viime vuonna hän valmistui Ammatillisesta opettajakorkeakoulusta Oulussa. "Parasta tässä työssä on oppilaiden kanssa työskenteleminen. Kotitalous on yleensä sellainen

koulua, jossa kukaan ei "lusmuile", vaan kaikki pitävät siitä", hän sanoo. Vaikeuksia oppilaiden kanssa tulee siis harvoin. "Mutta totta kai oppilaiden kanssa täytyy olla kärsivällinen ja pitkäpinneinen joka asiassa." Monta huonoa puolta ei Heli työstään löydä, mutta yksi on kiire. Tunnit kestävät 2-3 tuntia, siinä ei aina paljoa ehti tehdä. Yläasteen kotitaloustiloihin Heli on melko tyytyväinen: "Ovat ne ehkä vähän vanhanaikaiset, mutta muuten hyvät." Kotitalousopettajan työhön kuuluu muun muassa tuntien suunnittelu, raaka-aineiden tilaus ja kertaus. Tunnilla Heli painottaa käytännön opiskelua. "Työn osaa tehdä, jos osaa käytännön, mutta jos osaa vain teorian, ei välttämättä osaa työtä", hän kiteyttää.

Työn vastapainoksi Heli Määtä harrastaa ulkoilua ja tietenkin perheen kanssa oloa. Vaikka Heli myöntääkin olevansa melkoinen kotikissa, matkustelu maistuu myös. Viikonloppuisin Helillä

Yläasteen kotitalousopettaja Heli Määtällä on positiivinen asenne.

on aikaa käyttää hyviä kokkautaitojaan paremmin. Huumorintajuinen ja positiivisuutta pulp-

puavan Helin motto kuuluu näin: "Mitä sotkuisempi työpöytäni on, sitä tehokkaampi olen!"

Apteekkariksi puolivahingossa

VIKKE HEISKARI JA JUHO VIRPIRANTA

Hannu Svärd ryhtyi apteekkariksi puolivahingossa. Alun perin hän suunnitteli hammaslääkärin alaa, mutta yliopiston hakukoikeissa Kuopiossa hän kuitenkin kuuli ystäväystävänsä hakevan farmasiaopintoihin. Vähän ennen valintalapun palautusta hän rasti farmasia-alan toiseksi hakukohteeksi, vaikkei hän siitä mitään tiennytkään. Svärd ei kuitenkaan päässyt hammaslääkäriopintoihin, vaan päätyi kohtalon oikusta farmasialinjalle ja opiskeli provisoriksi.

Hän valmistui provisoriksi vuonna 1979, jonka jälkeen hän työskenteli tehtaassa ja apteekissa toisen leivissä. Oma apteekki oli tavoitteena, ja hän haki apteekkarioikeuksia useaan eri paikkaan. Vuonna 1988 tärpäsi ja hän sai oman apteekin Pyhäjoelta ja myöhemmin vielä sivuapteekin Merijärveltä. Pyhäjoki valittiin hakupaikaksi, koska Svärdit hakivat sellaisiin kuntiin, joissa oli myös vaimolle hammaslääkärin paikka vapaana.

Raheen Kauppaporvarin apteekkiin hän meni apteekkariksi vuonna 1997 ja myi Pyhäjoen apteekin. "Suomessahan yksi apteekari ei voi omistaa kuin yhden apteekin", hän toteaa.

Svärd kertoo siirtyneensä Raheen, koska se on suurempi ja haasteetkin sitä myötä isom-

mat. "Pyhäjoen apteekki on niin pieni, ettei siellä ollut varaa pitää toista provisorina itseni lisäksi."

Svärd jäi perheineen kuitenkin asumaan Pyhäjoelle, koska tyttäret, **Lida** ja **Heta**, olivat vielä koulussa Pyhäjoella ja **Aino**-vaimo töissä hammaslääkärinä terveyskeskuksessa. Svärd harrastaa vapaa-aikanaan hiihtämistä, joko murtomaahiihtoa tai lasketelua. "Mukamäki se suurin himo on", hän tunnustaa.

Oman yrityksen johtaminen Svärdille on tärkeää. Hän arvostaa sitä, että saa vapauksia työssään ja päättää yleensä omasta

ajastaan.

"Saa olla oma itsensä. Sitä minä pidän hyvänä myös, että ala on suhteellisen turvattu. Joskus tehdään todella pitkää päivää, mutta sitten kun haluaa pitää loma, ei tarvitse keneltäkään mennä kyselemään, niin kuin toisen leivissä."

Hän kertoo, että nyt alalla on kova henkilökuntapula, myös Kauppaporvarin apteekissa.

Svärd pohtii, että kyse on paljolti myös suhtautumisesta. Hän tietää sellaisiakin apteekareita, jotka eivät uskalla pitää omia lomiaan. "Mutta jos luottaa omiin alaisiinsa, että hekin osaavat,

kyllä lomansa voi pitää.

Tämä koskee muitakin yrittäjiä. Hyvin usein kuulee, kuinka he keuhvat, etteivät jouda pitämään vapaata. Kyllä sitä lomaa saa järjestymään, jos vain luottaa alaisiinsa."

Alunperinkin hakiessaan hammaslääketieteelliseen, hän haaveili omasta yrityksestä. Svärd toteaa, että nykyisin hänen työkuvansa on lähes samanlainen kuin millä tahansa yritysjohtajalla.

Svärdin mukaan apteekkien välinen kilpailu on kiristynyt viime aikoina. Silti apteekit ovat haluttuja, esimerkiksi johonkin pieneen apteekkiin saattaa olla kymmeniä hakijoita ainakin Etelä-Suomessa. Tällä hetkellä lääkelaitos, entinen lääkintöhallitus, valitsee apteekkarit, panee hakijat paremmuusjärjestykseen ja paras valitaan. Hän painottaa, että provisureita ja farmaseutteja tarvitaan muuallakin kuin apteekkeissa. Esimerkiksi lääketehtaat, sairaalat ja eri tutkimuslaitokset työllistävät alan ammattilaisia.

Svärdiä huolestuttaa lakiehdotus, joka sallisi lääkärin määräämän lääkkeen vaihtamisen vastaavaan halvempaan tuotteeseen apteekissa. Hän kertoo, että tällä tavoin kasvaa rinnakkaislääkitys ja lääkäreiden on vaikeampi valvoa potilaitensa hoitoa.

ATK-työntekijä Matti Vuoti

EERO HALUNEN

Matti Vuoti (24) toimii mikro-tukihenkilönä Pyhäjoen kunnassa. Hänen työkuvaansa kuuluu koneiden ylläpito, uusien laitteiden asennus, koneiden käytön opastus ja osa laitehankinnoiden päättämisestä. Vastuualueeseen kuuluvat kunnantalo, Jokikartano, kirjastot, paloasema, ala-asteet ja yläaste. **Tauno Rajaniemi** ja pojat vastaavat lukion tietotekniikasta. **Sami Krank** taas ylläpitää lukion internet-palvelinta ja sen suojausta.

Vuoti toteaa, että nykyään yleisimmät ongelmat ovat tietokonevirukset ja reistailevat tulostimet. Hän sanoo pitävänsä tietokoneiden värkkäämisestä, sillä työ on monipuolista. Kotikone kyllä jää vähemmälle huomiolle työn takia.

Peruskoulun jälkeen Vuoti

opiskeli Kalajoen käsi- ja taideoppilaitoksessa puuseppälinjalta. Hän huomasi, ettei ala ole oikein hänelle sopiva ja siirtyi Raahen ammattioppilaitoksen tietotekniikan peruskoulutuslinjalle. Pyhäjoen kunnan atk-työntekijänä hänellä oli tarkoituksena hakea lisää työkokemusta, mutta tälle tielle on jääty. Ammattitaitoa on lisännyt runsas oma tietokoneharrastus, ja työssähän oppii aina uutta. Ammattitaidon ylläpito onnistuu seuraamalla lehdistä ja internetistä alan kehitystä, mutta jossain vaiheessa on myös pakko opiskella lisää.

Pyhäjoki on miellyttävä paikka asua. "Ei kaupunkiin muuttaminen houkutellut, sillä en erityisemmin välitä kaupunkielämästä, vaan viihdyn täällä mainos-työ", Vuoti sanoo

Alati viheriöivä kuusi

Joulu on taas –

muistat kappaleen lapsuutta, havujen tuoksua, jota odotus hengitti aikuisten kiirettä, kiukun ja kinkun käryä, odotusta. Ja vihdoin kello viisi (kuusi, seitsemän) rauha maassa. Tunnelmallinen pöytä, lauenneita hymyjä

tarinoita, hiljaista jännitystä. Ja lahjat: saamisen, antamisen ilo, tämä yksi odotus joka täyttyy

ja kaikilla on syntymäpäivä, silmissä loistavat kynttilät.

Joulu on taas –

nyt olet panemassa tätä kaikkea toimeen töitteesi lomassa, kiireisenä, et juuri odota vaan yrität ehtiä kello viiteen (kuuteen, seitsemään) mennessä saada rauhan maahan. Silloin vihdoin laukeat hymyyn, tarinoit leppoisasti, viivyttelet salaperäisesti. Ja lahjat: mikä heleä meteli, kasoittain paperin kahinaa, viittä leikkiä yhtäikaa, ja yhä uudestaan tuijotetaan tähtisadetta.

Joulu on taas –

ja viimeinen lahja itsellesi: väsynyt avoin onni kasvoilla lapset nukkuvat, sylkkäin itsensä kokoisen kuorma-auton kanssa tai kallisarvoinen karamellipaperi tiukasti nyrkissä,

posket kuin jouluomenat tyyneillä, rauha maassa.

Joulu on taas –

sikäli ohi. Omassa olossasi voit sitten valvoa, lueksia, mieltä, murehtia, muistella – Kaksikymmentä, kolme-, viisi-, seitsemänkymmentä joulua on kuluttanut tätä päivää, tai liki kaksituhatta. Mistä on vielä kysymys? Mitä vietät? Lasten juhlaa? Vai lapsen? Vai sen lapsen joka odotti ja riemuitsi kaksi-, kolme-, viisi-, seitsemänkymmentä joulua sitten? Kaiken, minkä olemme saaneet, annamme hetki hetkeltä pois.

Joulu on taas –

juuri tässä: pysähdyt valveille, mietit etkä mieltä. Joulu on muuan ilta, hetki ei monta kertaa toistu, et jaksaa, mutta se rauha säteilee läpi elämän hyvää tahtoa, hyvää tietoa (se ei ole tietoa), jonka tajuat: autuus on pelkkä hetki niin kuin helle tai pimeä sade, tai vitilumet, nyt ikuiset, kuusi alati viheriöivä, avoin murhe, sumeilematon onni. On eletty lapsi autuas, kaikkien odotus täyttynyt.